

opinie

commentaar

PVV voor altijd aan de zijlijn, laat dat de winst zijn

Precies 337 dagen heeft het Binnenhof zich laten gijzelen door Geert Wilders en dat was 337 dagen te veel. VVD, NSC en BBB hadden vorig jaar zomer nooit moeten beginnen aan dit hachelijke avontuur met de PVV, dat vanaf de start gedoemd was te mislukken. In die zin is de onvermijdelijke val van het kabinet-Schoof goed nieuws.

Alle partijen in Den Haag zouden er inmiddels van doordrongen moeten zijn dat met Wilders niet valt te gedogen (Rutte I, 2010-2012) en niet te regeren (Schoof, 2024-2025). Meer smaken zijn er niet.

Het kan toch niet anders dan dat de toekomst van de PVV voor altijd aan de zijlijn is. Laat dat in ieder geval de winst van het afgelopen verloren jaar zijn.

Ondertussen is het vingerwijzen in Den Haag in volle gang. Vooral de PVV moet het ontgelden, omdat Wilders 'onverantwoord handelt door uit het kabinet te stappen' (dixit Caroline van der Plas), 'Nederland ver-raadt' (Mona Keijzer) en omdat hij 'alleen maar aan zijn eigen ego en eigen belang denkt' (Dilan Yesilgöz).

Wat hadden deze politici dan verwacht? De PVV is sinds de oprichting van de partij slechts uit op conflict en uitsluiting, niet op het oplossen van welk probleem dan ook. Onrust is het verdienmodel van Wilders, het heeft van de PVV de grootste partij van Nederland gemaakt. Vervolgens hebben VVD, NSC en BBB Wilders in het centrum van de macht geplaatst. Een mis-kleun van formaat.

Het ergerlijke is dat deze drie partijen na de verkiezingen van vorig jaar beweerden dat de uitslag hun geen andere keuze liet dan te regeren met de PVV. Niets is minder waar. Er waren destijds meerderheidscoalities zonder de PVV mogelijk. In werkelijkheid durfden VVD, NSC en BBB geen kabinet te vormen zonder Wilders uit angst voor 'de kiezer'. Je mag verwachten dat de partijen inmiddels wijzer zijn.

Tijdens de laatste verkiezingscampagne zette Yesilgöz de deur open naar de PVV. Ze sloot samenwerking met Wilders niet langer uit, terwijl de vorige VVD-leider Mark Rutte die deur, door schade en schande wijs geworden, jarenlang vakkundig had dichtgehouden.

De mislukking van het kabinet-Schoof mag Yesilgöz daarom direct worden aangerekend. Het zou helpen als de VVD dit keer inziet dat de strategie in de vorige campagne een blunder was en dat de mogelijkheid om samen te werken met de PVV weer van tafel is.

Als ook andere partijen de PVV op voorhand uitsluiten, zal de kiezer beseffen dat een stem op Wilders een verloren stem is. Een nieuwe coalitie kan dan een gezonde ruk naar het midden maken, richting een kabinet dat wel in staat is te regeren.

Het commentaar is de mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteurs

Opinie is een vrijplaats voor discussie | Alle stukken zijn op persoonlijke titel.

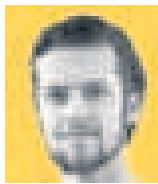
Artikelen tellen 600 of 400 woorden (opinie@trouw.nl), lezersreacties (lezers@trouw.nl) maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.

Hugo de Groot was geen pacifist, oorlog vond hij juist harde noodzaak

Anders dan vaak gedacht zag Hugo de Groot oorlog niet als onwenselijk, maar als legitiem middel voor een staat om zijn wil door te drukken, schrijft Joris van de Riet.

Joris van de Riet is promovendus rechtsfilosofie aan de Universiteit Leiden

Met het betoog van Jules Schagen van Leeuwen om toegenomen uitgaven aan defensie te koppelen aan meer financiële steun voor internationale gerechtshoven (Opinie, 31 mei) ben ik het van harte eens. Het internationaal recht draagt eraan bij dat landen op vreedzame wijze hun geschillen kunnen bijleggen, en niet alleen door middel van geweld. Het ideaal van vreedzame geschilbeslechting was de drijvende kracht achter onder meer de Haagse Vredesconferenties van 1899 en 1907, waarop werd besloten tot de instelling van een permanent hof van arbitrage, dat in zekere zin de voorloper is van het huidige Internationaal Gerechtshof.

Wat daarom opvalt aan het betoog van Schagen van Leeuwen is dat hij ter onderbouwing van zijn standpunt Hugo de Groot (1583-1645) citeert, en wel diens woorden in *Over het recht van oorlog en vrede* (dit jaar exact 400 jaar geleden gepubliceerd): *Ubi iudicia deficiunt incipit bellum*. Oftewel: waar rechterlijke oordelen tekortschieten begint oorlog. Dit citaat is vaak geïnterpreteerd als een argument vóór internationaal recht en tegen oorlog; niet voor niets staan deze woorden prominent afgebeeld in het gebouw van de Hoge Raad der Nederlanden. Pal voor datzelfde gebouw staan standbeelden van zes grote Nederlandse juristen, onder wie Hugo de Groot.

Het hele citaat

Deze interpretatie strookt echter niet met wat De Groot bedoelde. Dat blijkt uit de context. De volledige tekst van het citaat luidt namelijk: 'Het is duidelijk dat er evenveel bronnen voor juridische acties zijn als er bronnen voor oorlog zijn. Want waar rechterlijke oordelen tekortschieten begint oorlog.' De Groot zag oorlog niet als het kwalijke gevolg van een niet-functione-

rend internationaal recht, maar juist als de manier waarop het internationaal recht bij uitstek functioneerde.

Internationaal recht werkt voor De Groot op een fundamenteel andere manier dan 'gewoon' recht. Tussen landen onder elkaar is er namelijk geen hogere rechter die geschillen kan beslechten. Elke staat ziet zichzelf als de hoogste macht en erkent geen hogere macht boven zich; dat is de kern van het begrip soevereiniteit. De enige manier waarop staten hun geschillen daarom kunnen beslechten is door oorlog te voeren. Oorlog is voor hem eigenlijk vergelijkbaar met een duel: in plaats van een ruzie te beslechten op de inhoud, kan men alleen zijn gelijk halen door het uit te vechten. Wie wint heeft gelijk.

Zoals de Nederlandse historica Martine van Ittersum overtuigend

De Groot verdedigde met zijn werk onder meer het kolonialisme van de VOC

heeft aangetoond, moet het werk van Hugo de Groot over oorlog en vrede worden gelezen in de context van zijn tijd en zijn werk als advocaat voor de nog prille Nederlandse

staat en de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC). De Groot verdedigde met zijn werk onder meer de Nederlandse kaap van het Portugese schip Santa Catarina – anders zou dat ordinaire piraterij zijn geweest – en het kolonialisme van de VOC in Indonesië.

Propaganda

Als, zoals De Groot betoogde, het recht vooral wordt bepaald door wie het sterkste is, kan oorlog ineens een volkomen legitiem middel zijn om als staat je wil door te drukken. Hij zou het roerend eens zijn geweest met de Duitse militair en schrijver Clausewitz, die opmerkte dat oorlog enkel 'een voortzetting van de politiek met andere middelen' is.

Het is een knap staaltje laat-negentiende-eeuwse Nederlandse propaganda geweest dat ertoe heeft geleid dat Hugo de Groot tegenwoordig wordt gezien als een soort pacifist die probeerde oorlog te vervangen door internationaal recht. Degene die hem goed leest, weet echter dat hij precies het tegenovergestelde bedoelde.

Dat maakt De Groot niet minder interessant: de invloed van zijn werk op de geschiedenis van het internationaal recht is fenomenaal groot geweest. Wil men de vreedzame beslechting van geschillen bevorderen en oorlog verminderen, dan moet men juist de geest van Hugo de Groot begraven.

Hugo de Groot (1583-1645), geschilderd door Michiel van Mierevelt in 1631.